

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n, työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:n, työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 74 ja 77 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia, työtapaturma- ja ammattitautilakia sekä työttömyysturvalakia. Ehdotetut muutokset liittyvät työmarkkinoiden keskusjärjestöjen tekemässä kilpailukykysovimuksessa sovittuun kokonaisuuteen.

Sairausvakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain sekä työttömyysturvalain päivärahaetuuksia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, etteivät kilpailukykysovimuksessa ehdotetut työntekijän työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun korotukset vaikuta päivärahaetuuksien määrään. Mainittujen lakien mukaisiin päivärahoihin tehdään työntekijän työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun yhteismäärän perusteella vähennys. Vähennyksen laskentaa ehdotetaan muutettavaksi siten, etteivät kilpailukykysovimuksen perusteella tehtävät palkansaajan maksuosuuden korotukset vaikuta korottavasti päivärahoista tehtävän vähennyksen määrään. Sairausvakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain sekä työttömyysturvalain mukaisten päivärahojen taso säilyy siten ennallaan.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain vahinkotapahtuman ilmoittamista koskevia säännöksiä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
Sisällys.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 Nykytila.....	3
1.1 Prosenttivähennys.....	3
1.2 Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen velvollisuus ilmoittaa vahinkotapahtumasta	4
2 Ehdotetut muutokset	4
2.1 Kilpailukyky sopimus ja prosenttivähennystä koskevien säännösten muuttaminen.....	4
2.2 Maatalousyrittäjän työtapaturma - ja ammattitautilain muuttaminen	5
3 Esityksen vaikutukset.....	5
4 Esityksen valmistelu	5
5 Riippuvuus muista esityksistä.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 Lakiehdotusten perustelut	7
1.1 Sairausvakuutuslaki	7
11 luku Päivärahaetuuksien määrä	7
1.2 Työtapaturma- ja ammattitautilaki.....	7
1.3 Työttömyysturvalaki	7
6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto	7
1.4 Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki	8
2 Voimaantulo.....	8
Lakiehdotukset.....	10
1. Laki sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta.....	10
2. Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:n muuttamisesta.....	11
3. Laki työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta	12
4. Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 74 ja 77 §:n muuttamisesta	13
Liite	15
Rinnakkaistekstit.....	15
1. Laki sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta.....	15
2. Laki työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:n muuttamisesta.....	17
3. Laki työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta	18
4. Laki maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 74 ja 77 §:n muuttamisesta	20

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Prosenttivähennys

Sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisen päivärahaetuuden ja työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan perusteena olevasta ansiosta vähennetään 60 % työntekijän työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun yhteismäärästä. Vastaava vähennys tehdään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) mukaisesta päivarahasta ja päivärahan suuruudesta kuntoutusrahasta. Vähennyksestä käytetään tässä esityksessä nimitystä prosenttivähennys.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksusta säädetään sairausvakuutuslain 18 luvussa. Palkansaajilta ja yrittäjiltä peritään työtulovakuutuksen rahoittamiseksi sairausvakuutuksen päivärahamaksu. Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksu-prosenttia tarkistetaan vuosittain siten, että maksujen tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa työtulovakuutuksen kulut. Päivärahamaksun suuruudesta säädetään vuosittain Valtioneuvoston asetuksella ennen marraskuun 23 päivää.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vahvistetaan kullekin vuodelle työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa, jota muutetaan aina kutakin vuotta edeltävänä vuonna. Työttömyysvakuutusrahasto tekee seuraavan vuoden maksuja koskevan esityksen sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Työntekijän työeläkevakuutusmaksusta säädetään työntekijän eläkelaisissa. Kunkin vuoden työeläkevakuutusmaksuprosentti säädetään vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella edellisenä vuonna. Samansuuruista eläkemaksua peritään myös julkisen alan työntekijöiltä.

Prosenttivähennys on laskennallinen vähennys, jolla otetaan huomioon eri päivärahaetuuksissa mainittujen työntekijämaksujen ansiotasoa alentava vaikutus. Jos bruttoansioiden perusteella määräytyvissä päivärahaetuuksissa ei otettaisi huomioon palkasta perittävien työntekijämaksujen ansiotasoa alentavaa vaikutusta, etuuden taso jäisi vinoutuneeksi palkasta saatavaan tuloon nähden. Prosenttivähennyksestä on säädetty vuodesta 2010 alkaen pysyvällä lailla, mitä ennen siitä säädettiin vuodesta 1993 alkaen vuosittain annetussa erillislaissa.

Prosenttivähennyksestä säädetään sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:ssä, työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n 1 momentissa sekä työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:ssä. Lainkohtien mukaan prosenttivähennyksen suuruus on 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Vuonna 2016 sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 0,82 %, työntekijän työeläkevakuutusmaksu 5,70 % ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu 1,15 % palkasta. Näiden maksujen yhteismäärä on 7,67 %, josta 60 % on 4,60 %. Siten prosenttivähennyksen suuruus on 4,6 % vuonna 2016.

1.2 Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen velvollisuus ilmoittaa vahinkotapahtumasta

Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki (873/2015) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Lain toimeenpanosta huolehtii maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksena toimiva Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Uuden lain myötä maatalousyrittäjille ja apurahansaajille on asetettu 30 päivän määräaika, jonka kuluessa heidän on ilmoitettava vahinkotapahtumasta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle. Jos ilmoituksen tekeminen on laiminlyöty, korvaus voidaan evätä viivästymisajalta, jos epääminen on olosuhteen huomioon ottaen kohtuullista. Laissa säädetyllä määräajalla on pyritty jouduttamaan päätöksenantoa ja täyskustannusvastuujärjestelmän tehokasta toteutumista.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tiedottamisesta huolimatta huomattava osa vahinkoilmoituksista tehdään myöhemmin kuin 30 päivänä vahinkotapahtumasta. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 30.6.2016 mennessä saapuneista vahinkoilmoituksista 19,74 % on tehty 30 päivän jälkeen. Vahinkoilmoituksista 4,26 % on tehty 60 päivän jälkeen.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Kilpailukyky sopimus ja prosenttivähennystä koskevien säännösten muuttaminen

Esityksessä ehdotetut muutokset liittyvät kilpailukyky sopimuksessa sovittuun kokonaisuuteen. Kilpailukyky sopimuksessa 29.2.2016 työmarkkinakeskusjärjestöt sopivat työntekijän työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun korotuksista. Sopimuksen mukaan etuuslainsäädäntöä muutetaan niin, että maksumuutosten myötä prosenttivähennys ei muutu eikä siten pienennä tai kasvata etuuksia.

Erillisessä hallituksen esityksessä (HE 130/2016 vp) ehdotetaan kilpailukyky sopimuksen mukaisesti muutettavaksi työeläkevakuutusmaksun jakosuhdetta työnantajan ja työntekijän kesken. Työntekijän työeläkevakuutusmaksua ehdotetaan korotettavaksi siten, että vuonna 2017 työntekijän työeläkevakuutusmaksua korotettaisiin 0,20 prosenttiyksikköä, vuonna 2018 0,20 prosenttiyksikköä, vuonna 2019 0,40 prosenttiyksikköä ja vuonna 2020 0,40 prosenttiyksikköä. Korotukset tehtäisiin kumulatiivisesti, jolloin vuonna 2020 työntekijän työeläkevakuutusmaksua olisi korotettu yhteensä 1,20 prosenttiyksikköä.

Kilpailukyky sopimuksen mukaan työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu määrätään yhtä suuriksi vuoden 2018 maksuista alkaen. Tämä alentaa työnantajien keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua 0,85 prosenttiyksikköä ja nostaa samalla määrällä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua. Maksuosuusmuutokset toteutetaan siten, että vuodelle 2017 palkansaajan maksua korotetaan 0,45 prosenttiyksikköä ja vuodelle 2018 palkansaajan maksua nostetaan 0,4 prosenttiyksikköä.

Kilpailukyky sopimuksen mukaan kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksua alennetaan vähintään 0,94 prosenttiyksikköä vuodelle 2017, 1,00 prosenttiyksikköä vuodelle 2018, 1,04 prosenttiyksikköä vuodelle 2019 ja 0,58 prosenttiyksikköä vuodesta 2020 eteenpäin. Sosiaaliturvamaksun alennusta vastaava valtion rahoitusosuus kohdistetaan lakisääteisen sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutukseen. Palkansaajan sairaanhoitomaksua alennetaan valtion rahoitusosuuden muutosta vastaavalla määrällä ja vakuutetun päivärahamaksu nostetaan samalla määrällä. Tämän hetkisen arvion mukaan päivärahamaksua tulee korottaa 0,94 prosenttiyksikköä vuodelle 2017, 1,06 prosenttiyksikköä vuodelle 2018, 1,08 prosenttiyksikköä vuodelle 2019 ja 0,63 prosenttiyksikköä vuodelle 2020.

Edellä kerrotut maksumuutokset eivät saa kilpailukyky sopimuksen mukaan vaikuttaa sairausvakuutuslain mukaisesta päivärahaetuudesta, työttömyysturvalain mukaisesta ansiopäivärahas- ta ja työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta päivarahasta tehtävän prosenttivähennyksen suuruuteen. Työntekijöiden maksusuuden korotus ehdotetaan sen vuoksi eliminotavaksi prosenttivähennyksestä 2017 alkaen, mikä edellyttää prosenttivähennystä koskevien säännösten muuttamista. Mikäli muutosta ei tehtäisi, etuuskien taso alenisi korkeamman prosenttivähennyksen vuoksi.

Kilpailukyky sopimuksen mukaisten korotusten määrä on edellä esitetyn mukaisesti yhteensä 1,59 prosenttiyksikkö vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018, 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019 ja 2,68 prosenttiyksikköä vuodesta 2020 alkaen. Tämä korotusten määrä kunakin vuotena ehdotetaan vähennettäväksi prosenttivähennyksen perusteena olevien maksu- prosenttien yhteismäärästä, minkä seurauksena korotuksilla ei olisi vaikutusta prosenttivähennyksen määrään. Prosenttivähennyksen laskennassa käytettävää maksuprosenttia ei voida etukäteen laissa vahvistaa, koska työntekijämaksut vahvistetaan aina vuosittain.

2.2 Maatalousyrittäjän työtapaturma - ja ammattitautilain muuttaminen

Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetty vahinkotapahtuman ilmoittamista koskeva 30 päivän määräaika on käytännössä osoittautunut liian lyhyeksi. Määräaika on myös sekoitettu sairausvakuutuslain säännökseen, jossa sairauspäivärahan hakemiselle on säädetty kahden kuukauden määräaika. Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain nykyistä 30 päivän määräaika vahinkotapahtumasta ilmoittamiselle ehdotetaan muutettavaksi 60 päivään. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tietojen perusteella pidenty- nys vaikuttaisi siten, että jatkossa valtaosa ilmoituksista saapuisi määräajassa.

Nykyinen säännös ilmoituksen laiminlyönnin seuraamuksesta ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että korvaus voitaisiin evätä myös osittain. Näin seuraamus olisi mahdollista nykyistä paremmin suhteuttaa vastaamaan kohtuullisuusharkinnassa huomioon otettavia seikkoja.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla sairausvakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain sekä työttömyysturvalain päivärahaetuuskien laskemista koskevilla muutoksilla ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Muutokset eivät vaikuttaisi myöskään työnantajien tai palkansaajien maksuihin. Sairausvakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain ja työttömyysturvalain mukaisten päiväraha- etuuskien taso säilyisi muutosten johdosta ennallaan.

Ehdotetut maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muutokset selkeyttävät vahinkotapahtumasta ilmoittamisen laiminlyönnin seuraamuksia. Muutoksilla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

4 Esityksen valmistelu

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt tekivät 29 päivänä helmikuuta 2016 sopimuksen työmarkkinoiden kilpailukykyvyydestä. Sopimus allekirjoitettiin 14 päivänä kesäkuuta 2016, kun työmarkkinoiden keskusjärjestöt totesivat, että työ- ja virkaehtosopimusneuvotteluissa on saavutettu riittävä kattavuus. Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä, lisätä talouskasvua ja luoda uusia työpaikkoja. Sopimus tukee samalla julkisen talouden sopeuttamista. Tämä esitys pohjautuu kilpailukyky sopimuksessa ehdotettuihin muutoksiin. Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmisteluun ovat

osallistuneet lisäksi Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry ja KT Kuntatyönantajat.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myös kuullut esityksestä Kansaneläkelaitosta, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:tä ja Tapaturmavakuutuskeskusta. Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muutos on valmisteltu yhteistyössä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä on yhteys eduskunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen laeiksi työeläkelakien ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 120/2016 vp), jossa ehdotetaan muutettavaksi samoja sairausvakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain ja työttömyysturvalain säännöksiä kuin tässä esityksessä. Tässä esityksessä on otettu huomioon säännösten sanamuodossa mainitun hallituksen esityksen ehdotukset.

Esityksellä on myös välitön yhteys eduskunnalle syysistuntokaudella 2016 annettaviin kilpailukykysovimukseen liittyviin esityksiin työntekijän työeläkevakuutusmaksun (HE 130/2016 vp), sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrästä (HE 170/2016 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Sairausvakuutuslaki

11 luku Päivärahaetuuksien määrä

4 a §. *Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut.* Pykälässä säädetään päivärahaan tehtävän prosenttivähennyksen laskemisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, etteivät kilpailukyky sopimuksen perusteella tehtäväksi ehdotetut työntekijän maksujen korotukset vaikuta korottavasti prosenttivähennyksen määrään. Tämä toteutettaisiin siten, että tämän lain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään 2,68 prosenttiyksikköä. Prosenttivähennyksen määrä olisi 60 % tästä summasta. Säännös tulisi tällaisenaan sovellettavaksi vasta vuodesta 2020 alkaen. Lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin, että 2,68 prosenttiyksikön sijasta yhteismäärästä vähennettäisiin 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018, ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019. Tällä tavoin sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan taso ei pienisi ehdotettujen työntekijän maksujen korotusten vuoksi.

1.2 Työtapaturma- ja ammattitautilaki

62 §. *Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys.* Pykälässä säädetään päivärahaan tehtävän prosenttivähennyksen laskemisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, etteivät kilpailukyky sopimuksen perusteella tehtäväksi ehdotetut työntekijän maksujen korotukset vaikuta korottavasti prosenttivähennyksen määrään. Tämä toteutettaisiin siten, että sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään 2,68 prosenttiyksikköä. Prosenttivähennyksen määrä olisi 60 % tästä summasta. Säännös tulisi tällaisenaan sovellettavaksi vasta vuodesta 2020 alkaen. Lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin, että 2,68 prosenttiyksikön sijasta yhteismäärästä vähennettäisiin 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018, ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019. Tällä tavoin työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen päivärahan taso ei pienisi ehdotettujen työntekijän maksujen korotusten vuoksi.

1.3 Työttömyysturvalaki

6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §. *Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka.* Pykälässä säädetään ansiopäivärahaan tehtävän prosenttivähennyksen laskemisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, etteivät kilpailukyky sopimuksen perusteella tehtäväksi ehdotetut työntekijän maksujen korotukset vaikuta korottavasti prosenttivähennyksen määrään. Tämä toteutettaisiin siten, että sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan

työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään 2,68 prosenttiyksikköä. Prosenttivähennyksen määrä olisi 60 % tästä summasta. Säännös tulisi tällaisenaan sovellettavaksi vasta vuodesta 2020 alkaen. Lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin, että 2,68 prosenttiyksikön sijasta yhteismäärästä vähennettäisiin 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018, ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019. Tällä tavoin työttömyysturvalain mukaisen ansiopäivärahan taso ei pienisi ehdotettujen työntekijän maksujen korotusten vuoksi.

1.4 Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki

74 §. *Vahinkotapahtumasta ilmoittaminen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle.* Pykälän 1 momentissa säädetään maatalousyrittäjän ja apurahansaajan velvollisuudesta ilmoittaa tämän lain mukaisesta vahinkotapahtumasta määräajassa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle. Laissa säädettyä 30 päivän määräaikaa pidennettäisiin 60 päivään. Ilmoitus vahingosta tehtäisiin 75 §:n mukaisella kirjallisella ilmoituksella ja sen olisi saavuttava vakuutuslaitokselle viimeistään 60 päivänä vahinkotapahtuman sattumisesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään korvauksen epäämisestä, jos maatalousyrittäjä tai apurahansaaja laiminlyö 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen. Säännöstä muutettaisiin siten, että ilmoituksen laiminlyönnin johdosta korvaus voitaisiin jatkossa evätä myös osittain. Kuten tälläkin hetkellä korvauksen epäämisessä käytettäisiin kohtuusharkintaa. Kun korvaus on mahdollista evätä myös osittain, seuraamus on mahdollista nykyistä paremmin suhteuttaa vastaamaan kohtuullisuusharkinnassa huomioon otettavia seikkoja. Kohtuullisuusharkinnassa voitaisiin ottaa huomioon vahingoittuneen vamman tai sairauden tila ja siitä johtuvat toimintarajoitteet sekä maatalousyrittäjän ja apurahansaajan työhön liittyvät erityiset olosuhteet kuten tälläkin hetkellä. Lisäksi kokonaisarviossa voitaisiin ottaa huomioon myös vahingoittuneen oma aktiivinen toiminta vahinkoilmoituksen toimittamiseksi, menetettävien korvausten euro määrä, vahingoittuneen taloudellinen tilanne, viiveen kesto, viiveen suhde menetettävään korvaukseen sekä muut vastaavat seikat. Kun korvaus evättäisiin, korvausta ei suoritettaisi myöskään 97 §:ssä mainituille muille tahoille, joilla voisi olla oikeus korvaukseen työtapaturma- ja ammattitautilain 139—143 §:n mukaisesti. Kunnan täyskustannusmaksuun epäämistä ei voitaisi kohdistaa, koska täyskustannusmaksu ei ole määritelmällisesti tämän lain tarkoittama korvaus vahingoittuneelle ja vahinkotapahtuma kuuluu maatalousyrittäjien ja työtapaturma- ja ammattitautijärjestelmän vastuulle ilmoittamisen viivästymisestä huolimatta. Pykälän 2 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin samalla viivästymisajan määrittelyn osalta. Epääminen kohdistuisi 75 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen saapumista edeltävään aikaan. Tätä ajankohtaa on myös tarkoitettu voimassa olevan säännöksen kirjauksella viivästymisajalta.

77 §. *Korvausasian vireilletulosta ilmoittaminen vahingoittuneelle.* Pykälään lisättäisiin selvyyden vuoksi viittaus 74 §:ssä tarkoitettuun määräaikaan. Korvausasian tullessa vireille muun tahon kuin vahingoittuneen toimesta, vakuutuslaitoksen olisi viipymättä pyydettävä vahingoittunutta toimittamaan ilmoitus vahinkotapahtumasta viipymättä 74 §:ssä säädettyssä määräajassa.

2 Voimaantulo

Sairausvakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain sekä työttömyysturvalain muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Koska työntekijämaksujen korotus vaikuttaa erisuuruisena vuosina 2017—2020, voimaantulosäännöksissä säädettäisiin, minkä suuruinen vähennys työntekijämaksujen yhteismäärään tehtäisiin vuosina 2017, 2018 ja 2019.

HE 214/2016 vp

Prosenttivähennys tehdään uusien säännösten nojalla niihin päivärahoihin, jotka kohdistuvat lakien voimaantulon jälkeiseen aikaan. Jos päivärahaa maksetaan vuoden 2017 aikana esimerkiksi vuoteen 2016 sijoittuvaan työkyvyttömyysjaksoon, sovelletaan vuoden 2016 prosenttivähennystä.

Maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain muutos ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Säännöksiä sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen vireille tulleiden vahinkotapausten käsittelyssä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 4 a §, sellaisena kuin se on laissa 1047/2009, seuraavasti:

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

4 a §

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä, josta on vähennetty 2,68 prosenttiyksikköä. Vähennys tehdään 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitetystä työ- ja virkasuhteesta saaduista työtuloista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laskettaessa 11 luvun 4 a §:n mukaista päivärahaetuuden määrää päivärahamaksun, työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään mainitussa pykälässä säädetystä poiketen 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018 ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019.

2.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 62 §:n 1 momentti seuraavasti:

62 §

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Päivärahasta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä, josta on vähennetty 2,68 prosenttiyksikköä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laskettaessa 62 §:n mukaista päivärahasta tehtävää vähennystä päivärahamaksun, työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään mainitussa pykälässä säädetystä poiketen 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018 ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019.

3.

Laki

työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1049/2013, seuraavasti:

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ ja siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista, ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä, josta on vähennetty 2,68 prosenttiyksikköä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laskettaessa 6 luvun 4 §:n 1 momentin mukaista palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta tehtävää vähennystä päivärahamaksun, työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään mainitussa pykälässä säädetystä poiketen 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018 ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019.

4.

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 74 ja 77 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 74 §:n 1 ja 2 momentti ja 77 §:n 1 momentti seuraavasti:

74 §

Vahinkotapahtumasta ilmoittaminen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle

Vahingoittuneen on ilmoitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle tämän lain mukaisesta vahinkotapahtumasta 75 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella viimeistään kuuden-tenakymmenentenä päivänä vahinkopäivästä.

Jos vahingoittunut on laiminlyönyt 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen, korvaus voidaan evätä kokonaan tai osittain 75 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen saapumista edeltävältä ajalta, jos epäminen on olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista.

77 §

Korvausasian vireilletulosta ilmoittaminen vahingoittuneelle

Jos korvausasia on tullut vireille muulla tavoin kuin vahingoittuneen ilmoituksella, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on viipymättä ilmoitettava vahingoittuneelle häntä koskevan korvausasian vireilletulosta ja pyydettävä vahingoittunutta toimittamaan 75 §:ssä tarkoitettu ilmoitus vahinkotapahtumasta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 74 §:ssä säädetyssä määräajassa. Vahingoittuneelle on annettava tiedot asian vireilletulon ajasta, ilmoituksen tekijästä ja ilmoitetusta vahinkotapahtumasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 2016

Pääministerin sijainen, ulkoasiainministeri

Timo Soini

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

sairausvakuutuslain 11 luvun 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 4 a §, sellaisena kuin se on laissa 1047/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

Päivärahaetuuksien määrä

4 a §

4 a §

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Vähennys tehdään tämän luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitetystä työ- ja virkasuhteessa saaduista työtuloista.

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä, josta on vähennetty 2,68 prosenttiyksikköä. Vähennys tehdään 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitetystä työ- ja virkasuhteessa saaduista työtuloista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Laskettaessa 11 luvun 4 a §:n mukaista päivärahaetuuden määrää päivärahamaksun, työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään mainitussa pykälässä säädetystä poiketen 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018 ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019.

2.

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain 62 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 62 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

62 §

62 §

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Päivärahasta tehtävä palkansaajamaksujen vähennys

Päivärahasta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

Päivärahasta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä, josta on vähennetty 2,68 prosenttiyksikköä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laskettaessa 62 §:n mukaista päivärahasta tehtävää vähennystä päivärahamaksun, työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään mainitussa pykälässä säädetyistä poiketen 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018 ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019.

3.

Laki**työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on
 laissa 1049/2013, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 luku

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

4 §

4 §

*Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena
oleva palkka**Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena
oleva palkka*

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan pohjalta työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ ja siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista, ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä.

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ ja siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista, ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa palkasta tai vuositulon työtulo-osuudesta vähennetään 60 prosenttia sairausvakuutuslain 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitetun työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä, josta on vähennetty 2,68 prosenttiyksikköä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Laskettaessa 6 luvun 4 §:n 1 momentin mukaisesti palkasta tai vuositulon työtuloosuudesta tehtävää vähennystä päivärahamaksun, työeläkevakuutusmaksun ja palkan-
saajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä vähennetään mainitussa pykälässä säädetystä poiketen 1,59 prosenttiyksikköä vuonna 2017, 2,31 prosenttiyksikköä vuonna 2018 ja 2,73 prosenttiyksikköä vuonna 2019.

4.

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 74 ja 77 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 74 §:n 1 ja 2 momentti ja 77 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

74 §

Vahinkotapahtumasta ilmoittaminen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle

Vahinkotapahtumasta ilmoittaminen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle

Vahingoittuneen on ilmoitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle tämän lain mukaisesta vahinkotapahtumasta 75 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä vahinkopäivästä.

Jos vahingoittunut on laiminlyönyt 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen, korvaus voidaan evätä viivästymisajalta, jos epäminen on olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista.

Vahingoittuneen on ilmoitettava maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle tämän lain mukaisesta vahinkotapahtumasta 75 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella viimeistään *kuudentenakymmenentenä* päivänä vahinkopäivästä.

Jos vahingoittunut on laiminlyönyt 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen, korvaus voidaan evätä *kokonaan tai osittain* 75 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen saapumista edeltävältä ajalta, jos epäminen on olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista.

77 §

77 §

Korvausasian vireilletulosta ilmoittaminen vahingoittuneelle

Korvausasian vireilletulosta ilmoittaminen vahingoittuneelle

Jos korvausasia on tullut vireille muulla tavoin kuin vahingoittuneen ilmoituksella, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on *viipymättä* ilmoitettava vahingoittuneelle häntä koskevan korvausasian vireilletulosta ja pyydettyä vahingoittunutta viipy-

Jos korvausasia on tullut vireille muulla tavoin kuin vahingoittuneen ilmoituksella, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on viipymättä ilmoitettava vahingoittuneelle häntä koskevan korvausasian vireilletulosta ja pyydettyä vahingoittunutta toimit-

HE 214/2016 vp

Voimassa oleva laki

mättä toimittamaan 75 §:ssä tarkoitettu ilmoitus vahinkotapahtumasta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle. Vahingoittuneelle on annettava tiedot asian vireilletulon ajasta, ilmoituksen tekijästä ja ilmoitetusta vahinkotapahtumasta.

Ehdotus

tamaan 75 §:ssä tarkoitettu ilmoitus vahinkotapahtumasta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle 74 §:ssä säädettyssä määräjassa. Vahingoittuneelle on annettava tiedot asian vireilletulon ajasta, ilmoituksen tekijästä ja ilmoitetusta vahinkotapahtumasta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*